

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Piha, Jorma; Holma, Juha

Title: Psykoterapeuttikoulutusten järjestämisvelvollisuus puuttuu

Year: 2020

Version: Published version

Copyright: © Kirjoittajat & Suomen lääkäriliitto, 2020

Rights: In Copyright

Rights url: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en>

Please cite the original version:

Piha, J., & Holma, J. (2020). Psykoterapeuttikoulutusten järjestämisvelvollisuus puuttuu. Lääkärilehti, 75(45), 2358-2359.

<https://www.laakarilehti.fi/ajassa/nakokulmat/psykoterapeuttikoulutusten-jarjestamisvelvollisuus-puuttuu/>

JORMA PIHA

LKT, lastenpsykiatrian professori (emeritus), Turun yliopisto
Valtakunnallisen yliopistojen psykoterapeuttikoulutus-konsortion puheenjohtaja

JUHA HOLMA

Pst, psykologian professori, Jyväskylän yliopisto
Valtakunnallisen yliopistojen psykoterapeuttikoulutus-konsortion varapuheenjohtaja

Psykoterapeuttikoulutusten järjestämisvelvollisuus puuttuu

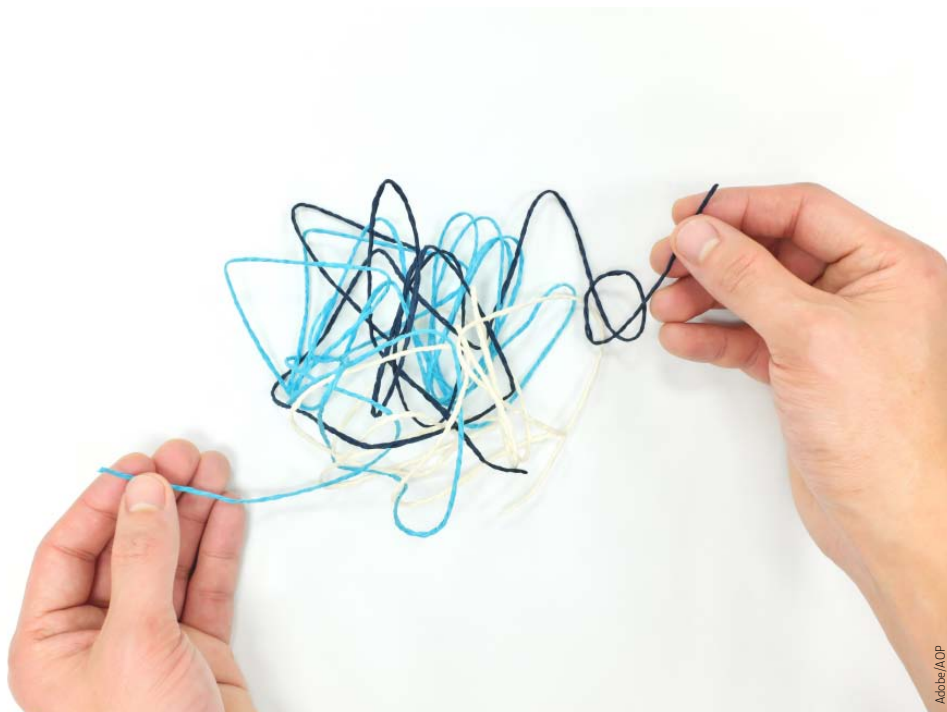
Uusia psykoterapeutteja valmistuu vuosittain ennakoimattomasti vaihteleva määrä.

Läketieteellinen aikakauskirja Duodecimin numeron 18/2020 teemana on psykoterapia. Teeman sisällä keskitytään aiheellisesti psykoterapian saatavuuden vaikeuteen. Tämä on ajankohtainen ongelma siitä huolimatta, että psykoterapioiden tiedetään olevan osa mielenterveyshäiriöiden tavoitteellista hoitoa, kuten Jaana Suvisaari toteaa lehden pääkirjoituksessa (1). Hän jatkaa, että terveydenhuollon palveluvalikoimaneuvoston suosituksen mukaisesti psykoterapioita tulee olla saatavilla terveydenhuollon palveluvalikoimassa ja niiden järjestämisen vastuu ja koordinointi kuuluvat erityisvastuualueille. Pääkirjoituksessaan Suvisaari vielä muistuttaa, että yliopistot vastaavat psykoterapeuttikoulu-

tuksesta ja toteaa ”kuulostaa hyvältä, mutta”. Missä siis vika?

On tosiasia, että maassamme on ollut jo pitkään liian vähän koulutettuja psykoterapeutteja väestön mielenterveyshäiriöiden palvelutarpeisiin ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän toimivuuden kannalta. Maassa valmistuu uusia psykoterapeutteja vuosittain ennakoimattomasti vaihteleva määrä.

Siitä huolimatta, että psykoterapian kuuluu olla osa julkisen terveydenhuollon tarjoamaa palvelua ja on olemassa yliopistollinen koulutus rakenne, ei ole nimettyä toimijaa, jonka velvollisuutena on huolehtia psykoterapeuttien koulutusohjelmien järjestämisestä ja toteutta-

KIRJALLISUUTTA

1 Suvisaari J. Psykoterapia auttaa, mutta löytyykö terapeuttia? Duodecim 2020;136 (18): 1987

misesta. Yliopistoilla ei ole psykoterapeuttikoulutusten järjestämisvelvollisuutta eikä tätä velvollisuutta ole millään muullakaan toimijalla. Tilanteen seurauksena psykoterapeuttien kouluttamisen aloitteet ovat pitkälti julkisen koulutusjärjestelmän ulkopuolella. Kouluttaminen perustuu kolmannen sektorin ja yksityisten koulutusyhteisöjen vapaaehtoisuuteen yhteistyössä yliopistojen kanssa.

Kyseessä on täydennyskoulutus

Kun velvollisuutta psykoterapeuttikoulutusten järjestämiseen ei ole, ei koulutuksilla myöskään ole selkeää opintohallinnollista asemaa. Psykoterapeuttikoulutuksesta säädetään asetuksessa terveydenhuollon ammattihenkilöistä (2010/1120) ja asetuksen taustamuistion mukaan kyseessä on yliopistolain (558/2009) tarkoittama täydennyskoulutus. Psykoterapeuttikoulutus on nyky-lainsäädännön mukaan terveydenhuollon ammattilaisten täydennyskoulutusta. Epäselvä opintohallinnollinen asema heikentää psykoterapeuttien koulutustuotosta.

Kun velvollisuutta psykoterapeuttikoulutusten järjestämiseen ei ole, ei koulutuksilla myöskään ole selkeää opintohallinnollista asemaa.

Koulutuksen täydennyskoulutusstatuksen takia yliopistot ovat katsoneet, että yliopiston ja ulkopuolisen koulutusyhteisön välinen yhteistyö on luonteeltaan koulutuspalvelujen alihankintaa ja ovat tämän takia soveltaneet hankintalain mukaisia ohjeita, kuitenkin yliopistoittain sangen vaihtelevasti. Tämä on nostanut kustannuksia, joka on vaikeuttanut koulutukseen hakeutumista.

Yliopiston ja koulutusyhteisön yhteistyössä ei kyse ole koulutuspalvelujen hankinnasta, vaan luovasta kehittämissyhteistyöstä samaan tapaan kuin tieteellisessä tutkimusyhteistyössä. Yliopistojen monimutkaiset ratkaisut koulutusyhteistyön järjestämisessä ovat osaltaan hankaloittaneet psykoterapeuttikoulutusten järjestämistä ja kehittämistä asetuksen viitoittamaan suuntaan.

Opintohallinnollisen aseman epäselvyyden seurauksena verottaja on tulkinnut, että psykoterapeuttikoulutus johtaa johonkin uuteen pätevyYTEEN, vaikka kysymys on terveydenhuollon ammattilaisten täydennyskoulutuksesta, jolla täydennetään olemassa olevaa osaamista. Tulkinnan perusteella verottaja ei pidä psykoterapeuttikoulutuksen kustannuksia verovähennyskelpoisina ammattitaidon ylläpitämisestä ja parantamisesta johtuvina kuluina. Tulkinna on virheellinen, koska nimikesuojatuiksi psykoterapeuteiksi koulutetaan terveydenhuollon ammattilaisia, joilla jo perustutkintonsa pohjalta on oikeus psykoterapeuttiseen työskentelyyn. Täydennyskoulutuksena järjestettävä psykoterapeuttikoulutus parantaa heidän osaamistaan tällä mielenterveyshäiriöiden tavoitteellisen hoidon alueella. Psykoterapeuttikoulutus ei johda uuteen tutkintoon eikä pätevyYTEEN, vaan ainoastaan psykoterapeutin ammattinimikkeen käyttöoikeuteen. Verottajan virheellinen näkemys vaikeuttaa ja estää psykoterapeuttien hakeutumista koulutukseen, kun kustannukset eivät ole olleet verovähennyskelpoisia ja jäävät koulutettavan maksettaviksi. Koulutukset kestävät 3–4 vuotta. Niiden hinta vaihtelee koulutusohjelman laajuudesta ja koulutusryhmän koosta riippuen. Hinnoista ei ole luotettavaa tietoa, mutta useimpien koulutusten maksut tuntuvat olevan 23 000 ja 29 000 euron välillä.

Psykoterapeuttien riittävä määrä on mielen-terveyshäiriöiden hyvän ja asianmukaisen hoidon näkökulmasta keskeisen tärkeätä. Riittävän ja ennakoitavan uusien psykoterapeuttien koulutuksen varmistaminen edellyttää psykoterapeuttikoulutuksen opintohallinnollisen aseman selkeyttämistä ja koulutusten järjestämisvelvollisuuden määrittämistä. ●

SIDONNAISUUDET

Jorma Piha: Anni Toivola Aurasen säätiö (hallituksen kokouspalkkio)
Juha Holma: Ei sidonnaisuuksia.